

Bezuidenhoutseweg 60, 2594 AW 's-Gravenhage
Postbus 90525, 2509 LM 's-Gravenhage
Telefoon (070) 3 499 740
E-mailadres: info@vcp.nl
Website: www.vcp.nl

Aan de voorzitter en de leden van de
Vaste Commissie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20018
2500 AE s'-Gravenhage

's-Gravenhage, 26 juni 2018
NvH/sp/corsp/022

Betreft: Algemeen Overleg handhaving/arbeidsomstandigheden

Geachte leden van de Vaste Commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Op 28 juni a.s. heeft u een Algemeen Overleg over handhaving en arbeidsomstandigheden. Graag vraagt de Vakcentrale voor Professionals (VCP) aandacht voor het belang van een gezonde en veilige werkomgeving voor professionals. De VCP maakt zich al geruime tijd zorgen over de kwaliteit van en de diverse ontwikkelingen binnen de bedrijfsgezondheidszorg en de gevolgen hiervan voor de arbeidsomstandigheden van werkenden in Nederland. Ondanks dat enkele wijzigingen van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) vorig jaar tot een aantal positieve ontwikkelingen hebben geleid, ziet de VCP nog diverse mogelijkheden tot verdere verbetering. Dit licht de VCP graag nader toe met het verzoek aan u om onze inbreng te betrekken bij uw overleg.

VCP ziet mogelijkheden tot verbetering

Voorbeelden op het gebied van arbeidsomstandigheden waar de VCP mogelijkheden tot verbetering ziet, zijn de slechte naleving en handhaving van diverse arboverplichtingen, waaronder de totstandkoming en uitvoering van de risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) en de arbocatalogi. Daarnaast zijn er op het gebied van de naleving van de privacywetgeving, het hebben van een preventiemedewerker en een vertrouwenspersoon, het melden van beroepsziekten en de toegang tot een bedrijfsarts genoeg mogelijkheden om te komen tot een gezonder en veiliger werkklimaat voor professionals. Verder signaleert de VCP al jaren een te geringe instroom in de opleiding van bedrijfsartsen, waar nu echt actie van de overheid nodig is. Tot slot baart ook de gedaalde naleving van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) de VCP zorgen.

Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E)

Op 11 juni jl. was alweer de vierde week van RI&E. Deze week is bedoeld om meer aandacht te vragen voor de RI&E met dit jaar als thema 'voorkom verzuim en verloop'. Elk jaar is de week een succes door de aandacht die de RI&E krijgt. Het lijkt echter nog niet bij veel bedrijven te beklijven. Nog te vaak constateert de Inspectie dat bedrijven geen RI&E hebben (in 2016 slechts 45% van de bedrijven). Daarnaast constateert de Inspectie dat ook een grote groep organisaties die wel een RI&E hebben, dit niet in de praktijk tot uitvoering laten komen. De VCP maakt zich voornamelijk hierover grote zorgen. Het hebben van een RI&E is behalve verplicht ook belangrijk. Een veilige en prettige werkomgeving zorgt voor minder ongelukken en een hogere productiviteit. Het is gezien de slechte naleving dan ook niet verwonderlijk dat het aantal arbeidsongevallen ook in 2018 voor het zesde jaar op rij wederom toeneemt. Een RI&E zou standaard onderdeel moeten zijn van de natuurlijke bedrijfsvoering.

De VCP roept hierom de Inspectiedienst op om harder op te treden jegens bedrijven die niet aan de RI&E-verplichting voldoen en harder te beboeten bij het ontbreken van een RI&E en onvoldoende beheersing van de daarin beschreven risico's.

Psychosociale arbeidsbelasting (PSA) standaard onderdeel van RI&E

Als standaard onderdeel van de RI&E zouden er maatregelen rondom werkstress, het voorkomen van burn-out en ongewenst gedrag (de psychosociale arbeidsbelasting) moeten worden vastgelegd. Bij bedrijven met veel uitval als gevolg van deze risico's wordt dit nog onvoldoende vaak gedaan. Dit terwijl inmiddels duidelijk is dat PSA beroepsziekte nummer één is en steeds meer werknemers te maken krijgen met uitval als gevolg van werkstress en burn-out. De afgelopen jaren is ingezet op een grote bewustwordingscampagne waarvoor ook allerlei tools zijn ontwikkeld. Inmiddels heeft de overheid ingezet op een nieuwe programmering van gevaarlijke stoffen, die de VCP ook ondersteunt. Toch maakt de VCP zich zorgen over het behoud van de gedane investering op het gebied van het voorkomen van PSA. We zijn tevreden met de intensivering die is toegezegd door het kabinet richting de Inspectie, dit leidt ertoe dat de programmering PSA kan blijven bestaan. Maar volgens de VCP zou er meer geïnvesteerd moeten worden in het voorkomen van PSA op de werkvloer, juist ook omdat een burn-out een blijvend effect heeft op het functioneren van professionals en onze maatschappij miljarden kost.

De VCP verzoekt u dan ook op om scherp te blijven op hoe deze investeringen in PSA van afgelopen jaren bekliven en het kabinet te vragen dit beleid nog dit jaar te monitoren. Zodat bekeken kan worden wat hiervan de effecten zijn en waar bijsturing nodig is.

Goed opgeleide en onafhankelijke vertrouwenspersoon

Voor een veilige werkomgeving is het van belang dat werknemers altijd terecht kunnen bij een vertrouwenspersoon die niet gehinderd wordt door de werkgever. En die de juiste opleidingen en ruimte daarvoor krijgt. Het recente rapport over de positie van de vertrouwenspersonen laat zien dat dikwijls niet goed gaat. Het kabinet wil de vertrouwenspersoon niet wettelijk borgen; de VCP vindt dit jammer. De VCP is van mening dat er genoeg redenen zijn om de vertrouwenspersoon wettelijk te borgen met een aantal voorwaarden, zoals een goede opleiding en bescherming voor de uitvoering van het werk als vertrouwenspersoon. De VCP roept u op dit aan de minister te vragen dit snel wettelijk te regelen. Verder is de VCP van mening dat het goed zou zijn om het gedane onderzoek aan te vullen met een onderzoek naar hoe werknemers aankijken tegen de positie van vertrouwenspersonen.

Aantal bedrijfsartsen vraagt meer inspanning van overheid

De VCP is al jaren bezorgd over het aantal bedrijfsartsen nu en in de nabije toekomst en de mogelijke gevolgen voor de duurzame inzetbaarheid van werknemers bij een tekort aan bedrijfsartsen. Vorig jaar heeft dit onder meer geleid tot het onderzoek naar de instroom bedrijfsartsenopleidingen. Het onderzoek liet duidelijk zien dat een tekort aan bedrijfsartsen aanstaande is als de instroom niet verbetert. Hoewel de instroom, dankzij een stevige campagne enigszins verbetert, is het nog lang niet genoeg om het tekort op te vangen. Er zal dus wat de VCP betreft meer moeten worden gedaan aan het aantrekkelijk maken van het vak van bedrijfsarts en de plek van arbeid in de geneeskundige opleidingen en eerstelijnszorg. De VCP zou dan ook graag zien dat de overheid zorgt voor continuïteit in de opleiding en als achtervang fungeert als de markt achterblijft. Werknemers zijn gebaat bij een continue stroom van bedrijfsartsen en voldoende bedrijfsartsen. Voor de VCP is het belangrijk dat bedrijfsarts echt onafhankelijk kan optreden en adviseren. Helaas komt het nog te vaak voor dat de onafhankelijke positie van de bedrijfsarts onder druk komt te staan, vanwege de directe financiering en het opdrachtgeverschap van de werkgever.

De VCP pleit voor het doorbreken van de directe financieringsrelatie en roept de staatssecretaris op om hier nu haar stelselverantwoordelijkheid op te pakken, nu blijkt dat de markt voldoende instroom niet vanuit zichzelf kan oplossen.

Naleving van de Wet op de Ondernemingsraden zorgelijk

Per 1 juli moeten alle werkgevers voldoen aan de nieuwe Arbo-regels (van kracht sinds 1 juli 2017), anders kan een boete volgen. De VCP heeft eerder OR-leden opgeroepen zich goed voor te bereiden op de wijzigingen en het gesprek aan te gaan met de werkgever. Uit het nalevingsonderzoek WOR blijkt ook dat arbeidsomstandigheden in de OR het meest besproken onderwerp is. De VCP vindt het een zorgelijke ontwikkeling dat de naleving van de Wet op de Ondernemingsraden wederom is gedaald. De VCP hecht grote waarde aan goede medezeggenschap en goed overleg binnen organisaties, want dit leidt tot duurzame arbeidsverhoudingen.

Slechts 67% van de organisaties die verplicht zijn een ondernemingsraad te hebben, heeft er een. Dit betekent sinds 2011 een daling van 4%. Uit het onderzoek blijkt dat er meerdere redenen ten grondslag liggen aan deze daling. De daling is voornamelijk merkbaar in de sectoren waar tevens de flexibilisering de afgelopen jaren is toegenomen. Het onderzoek trekt dan ook de conclusie dat hoe groter het aantal tijdelijke werknemers in bedrijven is, hoe lager het nalevingspercentage voor

medezeggenschap. Medezeggenschap begint bij een 'normaal contract' zodat werknemers betrokken raken bij de onderneming en medezeggenschap op een degelijke wijze invulling kan krijgen.

De VCP ziet in het onderzoek aanleiding om een betere naleving te bespreken in de SER-commissie Bevordering Medezeggenschap (CBM) aan de hand van de in het ITS-onderzoek gedane voorstellen. Volgens deelnemers aan het kwalitatieve onderzoek zou de wetgever moeten streven naar 100% naleving. Dit onderschrijft de VCP volmondig. Om naleving te bevorderen is in eerste instantie positief stimuleren noodzakelijk. Indien dit niet werkt, kan in tweede instantie worden gedacht aan sancties. Instrumenten die kunnen helpen zijn: 'pas toe of leg uit', verplichte vermelding in het jaarverslag, evenals het voor bestuurders behalen van Permanente Educatiepunten, zoals die voor toezichthouders in een aantal sectoren worden gehanteerd. Ook een registratieplicht bijvoorbeeld bij de Kamer van Koophandel zou nuttig kunnen zijn. Een sluitend middel voor het niet naleven zou een bestuurlijke boete kunnen zijn als ook een hardere sanctie op het niet hebben van een OR (tevens bij insolventie).

De VCP roept uw kamer op de SER-commissie CBM te verzoeken om op korte termijn te laten onderzoeken of deze voorgestelde maatregelen kunnen bijdragen aan een verhoging van het nalevingspercentage en hierover nog dit jaar met een advies te komen.

Met vriendelijke groet,

Nic van Holstein
Voorzitter